СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 126. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 2. червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 126. Jersey City, N. J., Monday, June 2, 1930. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ РАДИТЬ ВСТУПАТИ В СЛІДИ ЛИНКОЛНА

ВЗИВАЄ ДО СПОКОЮ І ПОМІРКОВАНОСТИ ПРИ РОЗВЯЗУВАННЮ ВАЖКИХ ПРОБЛЄМІВ.

ҐЕТИСБУРҐ (Пенсилвенія). — Президент Гувер виголосив з нагоди Свята Прикрашування Гробів промову, яка являється найкоротшою президентською промовою, яку колинебудь тут виголошено, почавши від 1863 року. Президент підніс, що від часів Линколна не завжди панували в краю розум і розвага. Дотого слід не забувати, що Линколн не був би довершив великого історичного діла, коли би не був свято вірив у свою слушність і побіду. Тому й тепер, говорив президент, коли стоять перед Америкою важні проблеми до розвязання, належить приступати до розвязки зі спокоєм і розвагою, а головно з вірою, що ті справи будуть корисно розвязані.

Президент виступив далі проти завеликого політиканства й демагогії. Він підніс, що американський нарід обєднаний не тільки фізично, але й духово й саме в тій духовій єдности лежить уся сила Америки.

Кажуть, що президент Гувер вложив у промову про Линколна богато своїх власних поглядів.

ЦЕПЕЛІН В АМЕРИЦІ.

ЛЕЙКҐУРСТ (Ню Джерзи). — „Ґраф Цепелін" не вступив подорозі з Бразилії до Злучених Держав до Гавани, столиці Куби, як було попередно пляновано. Тому в суботу рано був уже в Лейкґурст, де на нього ждали офіційні представники, а рівнож делєґація, яка представляла собою головно промисловий і фінансовий світи.

СТОЛІТНІ ВЕТЕРАНИ МАШИРУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Між 10,000 парадуючими було 30 ветеранів цивільної війни. Старушки трохи маширували, але ставали що кілька кроків. Проводив ними 82-літний сивий ветеран.

УХВАЛЯТЬ ТАРИФУ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Вотсон заповідає, що тарифовий законопроєкт перейде в тижні, який зачинається з днем 16 червня. Перед 1. липня буде вже він у руках президента для затвердження.

ПОВТОРИВ ЛЕТ.

НЮ ЙОРК. — Ґлен Г. Куртис, один з світових піонірів воздухоплавства, повторив свій лет, який він відбув тому 20 літ, перелетівши простір між Олбані й Ню Йорком. На тодішні часи це була надзвичайно велика сензація. Куртіс перелетів тепер тусаму дорогу, але вже на літаку, виеквіпованім на модерний лад, який має місце для 18 подорожних.

ТАНІ НА СЦЕНІ.

ҐВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Отсе перший раз явився Джін Тані на сцені в характері рефері при кулачній боротьбі, яку влаштовано на дохід діточої захоронки. Бувший кулачний борець, вийшовши на сцену, на якій колись поборов Демсія, заявив, що приходиться йому сказати кілька слів, але почуває з того приводу більшу трему, як її мав, коли боровся з Демсієм.

ПОМЯНУЛИ ПОГИБШИХ.

ВАШИНҐТОН. — По всіх цвинтарях відправлено жалібні богослуження. На національнім цвинтарі, званім Арлінґтон, прикрашено всі гроби.

БУВШІ ВОРОГИ СПІЛЬНО ПАРАДУЮТЬ.

ДЖЕРЗИ СИТІ (Ню Джерзи). — У святочній параді зприводу Меморіел Дей взяло участь понад 20,000 осіб. Між ветеранами з Американського Леґіону було видно богато австрійських і німецьких ветеранів. Американський Леґіон запросив їх до участи в параді, щоби в той спосіб заманіфестувати сердечні взаємини, які тепер між ними настали.

НЕЗНАНІЙ МАТЕРІ.

НЮ ЙОРК. — В парку в Бронксі засаджено в алеї дерево слави, яке присвячено „Незнаній матері".

ГРОШІ ДАЛЕКО НЕ ВСЕ.

НЮ ГЕЙВЕН (Конетикот). — Джеймс Ровленд Енджел, президент Єйлського університету, порівнував теперішні часи з тими, серед яких жив Линколн, коли велася цивільна війна. Енджел старався дати відповідь на те, чи теперішний уряд вивяжеться з тих усіх трудноіщів, які стоять перед Америкою.

У відповіді найбільше побоювався Енджел того, що народні маси стають щораз більше простими і обожають гріш як найбільшу силу, яка керує цілим народним життям. З того боку він добачує великі хиби в американській адміністрації, які треба направити, щоби змусити маси інакше думати. В першу чергу треба подбати про кращий вимір справедливости й усунення хабарництва та не допускати до того, щоби ті, котрі нарушують закони, могли оставати при владі й урядах. Інакше держава почне розкладатися, хочби мала не знати які багатства.

Енджел радив далі Америці намагатися задержати з иншими державами як найщиріші міжнародні відносини й не думати тільки про свої економічні користи.

ЛИНДБЕРҐ ВОЗИТЬ МОРА.

НЮАРК. — Полковник Линдберґ перевіз літаком свого тестя, амбасадора Мора, з Атлентик Сіті до Нюарку.

„Р 100" ВІДТЯГАЄ СВІЙ ЛЕТ ДО КАНАДИ.

Після численних проб лету найбільшого в світі англійського цепеліна „Р 100" виявилося, що керми його пороблені з легкого матеріялу й не перенесуть важкого лету до Канади. Тому їх треба зробити з нового, грубшого матеріялу. Це затримає лет на пізніще.

ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Перед львівським трибуналом присяглих під проводом радника Ангельського відбулася дня 2 травня розправа проти Фед. Фалендиша, обвинуваченого в державній зраді, якої, як твердить акт обвинувачення, допустився тим, що дня 12 лютого ц. р., себто в дні богослуження за душу пок. Басарабової, поширював летючки протидержавного змісту. Присяглі судді потвердили 9 голосами лише питання про злочин нарушення публичного спокою. Трибунал засудив Фалендиша на 6-місячну кару тяжкої вязниці із врахуванням кількох тижнів слідчого арешту. Обвинувачував прок. Мотковський, боронив адвокат д-р Лев Ганкевич.

ТАК ГОВОРИТЬ ТРОЦЬКИЙ.

У розмові з французькими журналістами в Константинополі Троцький заявив, що всі поголоски преси про його переговори зі Сталіном є неправдиві, таксамо неправдиві є поголоски про візиту емісарів Радека у нього. Троцький каже, що він стоятиме далі на своїм становищі і не помириться зі Сталіном, аж доки Сталін не побачить сам хибности своєї політики.

РУЇНУЮТЬ.

Харківський міський совіт ухвалив розпочати розбирання найбільших і найкращих церков у Харкові, а саме: катедральну церкву св. Миколи та храм Мироносиць. Першу церкву розбиратимуть „для поширення головного ринку", а другу на те, щоб на її місце поставити нову оперу. Церкву Каплунівську рішила міська харківська рада перемінити на гостинницю. Крім цього ухвалено замкнути 10 инших церков.

ХОТЯТЬ ВІДІБРАТИ КАПЛИЦЮ.

З давніх часів залишилися в Угнові останки валів у виді насипа-горба, де стоїть невеличка капличка із статуєю св. Івана. Рік-річно ходить сюди українська церковна процесія. Угнівські міщани в Америці зробили недавно збірку на нову статую, яку тепер закуплено. Але місцевий наказний комісар, нотар д-р Тшос, заборонив поставити нову статую. Треба, казав, згоди консерваторського уряду, і заслонювався забороною староства в Раві Руській. Тимчасом місцеві Поляки плянують що иншого. В дні 25 квітня вони пішли до тієї каплиці з процесією, щоби забрати каплицю у своє посідання, хоч дуже добре знають, що каплиця є в посіданні нашої церкви. Хоч від непамятних часів ходила до каплиці лише церковна, а ніколи латинська процесія, то комісар д-р Тшос не дозволив поставити церкві „памятника, „ажеби не било пшелеву крві", але польській процесії не робив ніяких перешкод. Що з тим буде дальше, не відомо. Міщани Українці дуже обурені і дивуються становищу наших „байратників" у тимчасовому заряді громади, яких, як вони заявили на засіданні заряду, „такі маловажні справи не цікавлять". Дивуються Угнівці також і тому, що перемиський ординаріят від двох літ не рішився обсадити такої важної і відповідальної парохії, якою управляє молодий адміністратор.

ЗА ЩО НАГОРОДЖУЮТЬ БОЛЬШЕВИКИ ШКІЛЬНУ ДІТВОРУ?

В большевії появився шкільний розпорядок, який заохочує шкільну дітвору до боротьби зі своїми родичами з метою не допустити до святкування Великодних свят. Ті діти, що зуміють протиставитись родичам і не допустять до святкування в хаті Великодня, дістануть нагороди у формі червоних краваток і хустинок. Розпорядок містить теж поучення для шкільної дітвори, в який спосіб мають діти переводити цю боротьбу з родичами.

ВОЗДУШНА ТРУБА ПІРВАЛА ЧОЛОВІКА І КОРОВУ.

В околицях Загреба (Хорватія) шалів на протязі 10 мінут страшний ураган. В кількох селах поздирав він всі дахи з хат, а воздушна труба пірвала чоловіка враз з коровою і несла його у воздусі 50 метрів.

СОЛОВЕЦЬКІ ОСТРОВИ ПЕРЕПОВНЕНІ.

З Москви подають, що табори й вязниці на соловецьких островах вже переповнені політичними вязнями і радянська влада порішила утворити новий концентраційний табор в околицях Бодайба, де, як відомо, повітря дуже нездорове і політичні вязні не видержать там довго.

СЛІПА ТЕМІДА.

В 1922 р. в Дістельгофі в Баварії бандити напали на родину Шперлів і вбивши стареньку жінку, ограбили цілий дім. Підозріння впало на 19-літнього робітника зі Швандорфа, Оттона Тройта, якого арештовано і родина Шперлів твердила, що обвинувачений був учасником нападу і вбивства. Тройта засуджено на 12 літ вязниці, але після 8 літ виявилося, що стареньку бабусю Шперльову убив шлюсар Гіршман і що Тройт ніякої участи в убивстві не брав. Гіршмана арештовано, а Тройт, відсидівши невинно 8 літ у вязниці, опинився на волі.

ПОЖИТОЧНА ДЕРЕВИНА.

Кажуть, що коли би якийсь з поетів питався, яку річ належалоб оспівувати, яко благородну і корисну для людства, то Бразилійці кажуть, що радилиб оспівувати деревину бананів. Це талісман людей. Банани мають у собі 133 більше споживчих частей як пшениця, а 44 рази більше ділаюче здоровлю як картофля. Посіяна пшениця на якійсь части землі, коли прокормить дві особи на рік, то на цьому місці засаджені банани виживлять 50 осіб.

Банани зелені, покраяні, висушені, змелені дають добру муку на хліб.

Бразилійці називають цю деревину „а Прінцесз дос Тропікос". Вона заступить пшеницю, жито, ячмінь і риж. Банани в дійсности найбільш пожиточні зі всіх овочів. Міліони людей живуть виключно бананами, а міліони людей уважають їх яко люксусовий овоч. Недавно на острові Куба один Американець дав бенкет, що складавсь виключно з бананів. І так подав зупу з бананів, хліб білий і чорний з бананів. Масло, бойлі з бананів. Консерви з бананів у оцті з бананів. Яко напиток давав лікер з бананів, каву, морожене з бананів, вино з бананів.

Вони стравніші ніж европейські сливки. Не забуваймо, що сік зі стовбура бананів перший лік проти укушення гадюк. Пити цей сік і робити ним оклади — не зашкодить хорому, а противно, поможе. Нераз їмо цей овоч, забуваючи на благородність прикмет, які має цей овоч і деревина для людей.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТЕРОР.

В Київській окрузі появився загін отамана Мухи, який приловив кількох большевицьких комісарів підчас їхніх ділових поїздок. Усіх комісарів негайно вішано. В останньому часі загін почав успішно нападати на радянські установи. Проти повстанців вислано відділи червоної армії. — В Катеринодарській окрузі вдушили селяне-козаки російського письменника Матусева підчас мітінгу, що його влаштував Матусев для цього, щоб переконати селян про доцільність творення колгоспів.

„НА ВЕСНУ ПРИЙДУТЬ АНҐЛІЧАНЕ".

„Курєр Варшавскі" приніс інтересну статтю п. з. „На совітськім пограниччі", написану очевидно на підставі переслухування втікаючих до Польщі червоноармейців. Один салдат каже так: „Затяжко там жити. Комунізм — гадость (огида). Там усі тужать... А в народі кажуть, що на весну від Чорного моря прийдуть Анґлічане і поможуть бідним людям". (Як відомо, простий народ на Верод на Великій Україні називав „Анґлічанами" Ґаличан).

2,000 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛО В ЗЕМЛЕТРУСІ.

Землетрус, що навістив Персію, знищив зовсім місто Сальмас. Було 2,000 жертв у людях. В місті завалилися майже всі доми та будинки. Населення розтаборилося в горах. Трясення повторялося кілька разів що 12 годин.

САМОВБИВСТВО СЕКРЕТАРЯ ТРОЦЬКОГО.

З Москви подають, що там застрілився бувший секретар Троцького, Гвоздев. Причиною самовбивства було те, що в останніх часах радянська влада переслідувала його за утримування контакту з троцькістами.

КАРА ЗА ВБИВСТВО.

На кару смерти через повішення засуджено в Ґрудзьондзу Францішка Воляка за вбивство селянина Вільковського. Генрика Вільковська, яка намовляла до вбивства, засуджена на 10 літ вязниці, а Іван Воляк дістав 6 літ вязниці, також за намову до вбивства. Генрика Вільковська була жінкою вбитого. Цілий цей злочин мав любовне тло.

ОСЕЛЯ ЗАПАЛАСЯ ПІД ЗЕМЛЮ.

В гірничій оселі Фіненбурґ у стіп гір Ґарцу в державній копальні потасової соли вода залила шиб. Робітники вратувалися. Воду стали випомповувати, аж нараз цукроварня, що є невподалеки, осунулася та розсипалася в румовища. Потім стали розсипатися сусідні доми. Мешканці втекли та розтабориралися під голим небом. В ночі 9 травня розступилася земля на леваді, де була розтаборилася родина шахтяря Рава. Драбинястий віз, що на ньому була шахтярева жінка з дитиною, став нечайно постепенно зникати в розпаденій землі. Рав поміг жінці вратуватися, потім подав їй з воза дитину — та тут-же пропав із возом під землею. Коло півночі утворилася пропасть біля гори, де є копальня. Дім залізничого будника запався під землю. Зі збочі усунулося з 20 тисяч тон землі. Залізничий шлях і гостинець перервались, утворилася пропасть на 100 м. глибока. Води в шибах копальні є вже на 50 м. глибоко. Катастрофу пояснюють тим, що річна вода дісталася до верств ґіпсу під копальнею та пробилася крізь верстви копальні.

МІЖУСОБНА ІНДУСЬКА ВІЙНА ТОЧИТЬСЯ ДАЛІ

БОМБЕЙ (Індія). — В той час, як останніми днями рух Ґандія проти Британії поволі тратить свою активність, все більше розростається міжусобна боротьба Індусів, особливо в районі міста Ранґун. Тут кривава боротьба почалася між двома індуськими племенами ізза того, що страйкарі мали повернутися до своєї праці, а страйколомів відправлено додому. Страйколоми з племени Бурма почали мститися на своїх конкурентах. Вони зорґанізували великі банди, узброїли їх ножами та палками, залізом тощо й не лише нападають ранґунських Індусів на вулицях, але вриваються в їхні доми.

До останнього часу зареґістровано 174 вбитих Ранґунців, а між ними кілька жінок та дітей. Багато будинків та склепів у Ранґуні розбито й розграблено. В кількох випадках армія змушена була стріляти в натовпи Бурмів, коли вони старалися значними масами дістатися з околичних сіл до міста Ранґуна.

В шпиталях зареґістровано 1,500 ранених, а між ними 80 знаходиться в такому критичному стані, що годі сподіватися їх видужання.

Бомбейські вожди індуських націоналістів заявляють, що вони готують новий похід на сільні склади в районі Бомбею. До цього походу вже злогосилося 4,000 добровольців-ґандістів. Орґанізатори походу закликають індуські маси приєднатися до добровольців, щоби підтримати їх похід. Влада робить приготовання, щоби не допустити до захоплення складів.

У ФРАНЦУСЬКІЙ ІНДІЇ НЕСПОКІЙ.

ПАРИЖ (Франція). — Кореспондент ґазети „Ле Матен" повідомляє, що в французькому Індо-Китаю панує неспокій. Тубильці влаштовують масові демонстрації проти високих податків, наложених на них французькою адміністрацією. В одному випадку ця демонстрація прибрала такі загрожуючі розміри, що для втихомирення її поліція стріляла в натовпи протестантів. Притім трох Індусів убито на місці, а кількох поранено.

Вже кілька тижнів в Індо-Китаю спостерігається жвава протифранцуська аґітація. Поліція арештувала багато аґітаторів і в них знайшла летючки, на яких видрукувана емблема російських большевиків: серп і молот.

З Парижа виселено кількох Індусів з французького Індо-Китаю, котрі брали тут участь в демонстрації проти французького суду на їх батьківщині, який переводиться над ворохобниками.

ГРАБУЮТЬ ПО АМЕРИКАНСЬКИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В центрі міста два грабіжники ограбували „Ескомте Банк" на 33,000 долярів. Свій напад вони зробили серед білого дня й безслідно втекли, поки перелякані урядовці встигли опамятатися.

МАСАКРА МЕНШИН — СПРАВА „ВНУТРІШНЯ".

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Литовське правительство в Лізі Націй подало заяву до президента Ліґи, щоби він поставив на порядок денний обговорення на засіданню Ліґи Націй справу масакри Поляками Литовців, які живуть на литовській території в районі Вильни, окупованої Польщею. Литовці подають, що в районі села Дмитрієвки Поляки наказали ґрупі литовської молоді припинити свої забави й розійтися. Коли молодь відмовилася, тоді військо почало стріляти в неї, убивши одного парубка та кількох поранивши. Кілька дівчат і жінок були побиті крісовими прикладами.

Польське міністерство справ закордонних відмовилося дати пояснення на запит Ліґи Націй у цій справі, повідомляючи, що це є справа внутрішня Польщі, бо події сталися на польській території, між польськими підданими. Тут ще не знають, як президія Ліґи Націй поставиться до цієї відповіди, але загально думають, що цей випадок не розростеться до великих розмірів.

ТРУДНОЩІ З ЛОНДОНСЬКИМ ДОГОВОРОМ.

ТОКІО (Японія). — Японське правительство стріло нові труднощі на свому шляху до ратифікації лондонської воєнно-морської умови. Правительство думало, що морський міністер адмірал Такарабо, стоїть солідарно з правительством за ратифікацію цього договору. Та несподівано Такарабо на таємному засіданню воєнно-морського штабу приєднався до думки голови цього штабу, адмірала Ката, який вважає, що цей договір не забезпечує інтересів Японії й тому він потребує певних змін.

Таке поступовання міністра Такараба викликало великі труднощі для премієра японського правительства Ґамаґуші, який уже відбув двохгодинну конференцію з міністром Такарабом та міністром справ закордонних, бароном Шідеґарою. Коли пощастить правительству добитися ратифікації цього договору, то це станеться лише в наслідок дуже завзятої й упертої боротьби з противниками цього договору.

ПРОТИВНИКИ НАНКІНА ПЕРЕМАГАЮТЬ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — По відомостям зі штабу північних армій вони одержали на всьому фронті побіду над військами нанкінського уряду, якими командує Кай Шек. Армія Кай Шека відійшла з великими стратами на другу оборонну лінію.

В провінції Фукієн, в районі міста Амой, комуністи захопили в свої руки місто Чанґчов, де впровадили страшний терор. Населення цього міста та його околиць у страху тікає в райони, котрі ще знаходяться під зарядом націоналістичного уряду.

ПАМЯТИ ПРЕЗИДЕНТА ҐРАНТА.

ТОКІО (Японія). — З нагоди дня Прикрашення Гробів у місцевому парку відкрито пропамятну таблицю в пятьдесятьпершу річницю приїзду до Японії американського президента ґенерала Ґранта.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„РУТЕНСЬКА" КОЛЄҐІЯ В РИМІ

Старокраєвий часопис „Діло" помістив недавно у своїй передовиці допис свого кореспондента з Риму, в якім обговорено пропаґанду, яку ведуть в Римі ріжні народи, а особливо Москалі, через свої офіційні й неофіційні представництва, щоби „здобути для свого народу й своєї нації якнайпочесніше місце в опінії світу, в його інтелектуальних та духових сферах".

Українці не мають тепер можности висилання до Риму таких місій. Але, як пише кореспондент, є в Римі „одно постійне „посольство", що повинно би відограти далеко більшу національну ролю, ніж воно досі відгравало". Отим посольством уважає кореспондент „рутенську" Колеґію (COLLEGGIO RUTENO) в Римі. Зприводу того пише він таке:

„Приглядаючись до ролі відповідних інституцій в інших націях, менше від нашої в активности зацікавлених, мимоволі запитуєш себе: Чи провід нашої Колеґії виповнює свою фактичну ролю нашого неофіційного представництва при Ватикані? Це питання насувається мені тим більше, що наші справи у Ватикані повинні би стояти далеко краще, ніж стоять, і для такого мого сумного константування, на жаль, є аж за багато підстав, — а з них перша й найважніша, що Ватикан раніше завжди думав поширювати свої впливи у східній Европі і переводити свою улюблену ідею зединення церков власне через Українців, а не через Москалів, — через Львів і Київ, а не через Москву.

„Думав, бо так писав покійний Бенедикт XV, визнаючи український національний уряд і даючи своє благословенство для нього (в листі від 21 лютого 1921 р.)".

Папи Урбан VIII і Венедикт XV думали через Українців, тісно звязаних з Римом, навернути народи Сходу до католицизму. Так було у минулому. А тепер, на думку кореспондента „Діла", факти говорять за тим, що Ватикан надіється навернення Сходу вже не через Українців, а через елементи, їм істотно ворожі. „Для підтримки цього нашого погляду — читаємо далі в „Ділі" — досить згадати, що в усіх ватиканських енунціяціях зприводу переслідування релігії під большевиками говориться лише про Росію, так, ніби вся попередня боротьба українського народу за відмежовання своєї територіяльної й національної відрубности пройшла десь поза увагою Ватикану, так, ніби на Україні не було ніякої автокефальної української церкви, що проти неї зокрема большевики звернули найзавзятіші переслідування, так, ніби сам термін Росія, в тому розумінню, як його вживають тепер ватиканські канцелярії, не є загрозливим для „народів Сходу", викликуючи у них цілком ясний образ „единонеделимської" концепції".

А наша Колеґія все те бачить і знає, і — мовчить.

НА ВАРШАВСЬКОМУ СМІТНИКУ.

(Оригінальний допис з Варшави).

Після вбивства на вулицях Парижу С. Петлюри „законним" його наслідником на становищу провідника так званої групи УНР став відомий Андрій Лівицький-Варшавський. Здавалося, що все в порядку й „леґальність" влади зберіглася. Та дехто почав завидувати такому несподіваному піднесенню на „високе становище" Лівицького й проти нього почалися інтриґи не лише в „тихому варшавському баґні", але й поширилися далі.

Одним з найактивніших противників А. Лівицького став інжинір Пилипчук, який зі своїми прибічниками старанно переводить польонізацію українського населення на Волині та систематично підпирає, розкладає й нищить усі українські національні орґанізації, які не стоять на послугах польської адміністрації. Цей інжинір Пилипчук, що обернувся в „родовитого" Волиняка й громадянина Польщі, думав повалити А. Лівицького та самому стати на становищу вожда УНР. Він уважав, що більше від Лівицького має право на становище першого прислужника Польщі, бо він був в 1919 році на чолі першої делеґації уряду УНР, яка їздила з Камянця-Подільського до Варшави. В своїх переговорах з Поляками зайшов він був тоді так далеко, що після його звідомлення в Камянці уже не повернувся назад до Варшави. Забагато дав обіцянок Польщі та занадто вже без застережень висунув гасло порозуміння з Польщею „за всяку ціну". Тому на місце його поїхав до Варшави Лівицький.

Та вийшло так, що й Пилипчук лишився на леду, а його перебіг В. Сальський, що працює не на далекій Волині, але в самому таки серці Польщі, в Варшаві, ще й „в уряді УНР, на становищу военного міністра". Тепер В. Сальський став „головним отаманом і головою директорії", а А. Лівицький їде до Праги, де створить новий „уряд УНР", бо не признає „революції", яку перевів В. Сальський, хоч і по наказу польського правительства.

Зоря „мугутности й слави" А. Лівицького почала заходити вже давно, бо він мав проти ссбе не лише зовнішній, „волинський фронт" Пилипчука, але й „внутрішній" В. Сальського та инших кандидатів на „найвище становище в УНР". Прихід до влади Славека (на становище премієраміністра Польщі) завдав остаточний удар А. Лівицькому й приніс перемогу В. Сальському, як хитрійшому й розумнійшому від „Волиняка" Пилипчука.

Ще раніше від „центру УНР" відколовся Чоботарів, якого фаворитував міністер Юзефський, що не любить А. Лівицького. Лівицький колись примусив Чоботарова відколотися від „центру" й закласти свою ґрупу в Парижі, нібито для продовження традицій С. Петлюри. Премієр Славек також не дуже прихильно ставиться до А. Лівицького, якого він навіть був арештував раз в 1920. році в часи виправи Поляків на Київ, а тому шукав нагоди, щоби нарешті А. Лівицького зовсім усунути від проводу в УНР. Цей Славек недавно в часі одного бенкету заявив, що ставить завданням свого життя приєднати Камянець-Подільський під польського орла. Тепер він з доручення Пілсудського звернувся до А. Лівицького з пропозицією змінити договір Польщі з УНР, який С. Петлюра підписав у 1920. році. Договір цей і так ганебний для УНР, але те, що Славек запропонував наново А. Лівицькому, було таке, що навіть і Лівицький не зважився підписати. Це остаточно рішило його долю.

Славек запропонував А. Лівицькому зректися частини земель правобережної України, які находяться за рижським кордоном. З цих земель малаб Польща створити собі коридор до Чорного моря. На таку нову умову з Польщею пішов В. Сальський, тому він опинився на становищу голови „центру УНР", щоби мати всі „леґальні права" віддати українські землі Полякам. Такий несподіваний аванс Сальського на „леґітимативного голову держави" викликав велике заворушення й розлам в останках ґрупи УНР. Нині годі сказати, скільки ще витвориться нових „леґальних центрів УНР".

Та треба сказати, що чим гірше, тим ліпше, бо в процесі повного розкладу й самопожирання варшавські ді-чі нарешті зійдуть зі сцени українського еміґраційного „керуючого" становища й розчистять дорогу до нового й здорового обєднання української еміґрації для спільної праці на шляху до визволення українських земель зпід всіх окупацій. Великий боляк, що затроював українське еміґраційне життя, нарешті тріс і треба сподіватися, що тепер еміґрація почне скорше вичухуватися від зарази польонофільства, гри у „високі уряди", від паралїжу ініціятиви та праці здорово-думаючих національних елементів. Чим скорше варшавський смітник прочиститься, тим краще для української загально-національної справи й треба сподіватися, що коли цей боляк уже прорвав, то він наново не зможе загноїтися, а поволі спливе смердючим гноєм з тіла української еміґрації. Тільки треба пильнувати, щоби той гній не заражував української еміґрації в инших осередках.

С. Б.

THE MINORITIES IN POLAND.

Deputation to Visit Geneva.

I understand that the representatives of the Polish Ukraine will make an attempt to obtain a hearing at Geneva next week, when the League Council has met. These Ukrainians are a well-defined, closely knit national minority, numbering at least 4,000,000. They have undergone, and still undergo, every kind of pressure from petty, hostile discrimination to sanguinary terrorisation at the hands of the Poles. Their own powers of resistance have proved to be quite formidable, but the conflict that goes on day in, day out, is a grim and dangerous one, and its victims are many (though almost all on one side, the Ukrainian side).

So far the Minorities Treaty signed by Poland has been quite useless to the Ukrainians, although it is precisely for cases such as theirs that it was devised. So far thirty-eight Ukrainian petitions have been addressed to the League. Of these only fourteen have been considered "receivable." Seven out of these fourteen were never heard of again, while the remaining seven were referred to the League Council, which does not seem to have done anything about them whatsoever. In at least one instance the Polish authorities even victimised the petitioners, who had done no more than exercise a right guaranteed by an international treaty. In one case a petition addressed to the League by Ukrainian parents was confiscated by the Polish authorities.

Ukrainian Schools.

A protest against this act was made in a subsequent Ukrainian petition, but this protest also seems to have been ignored. Some of the Ukrainian petitions have been quite general in character, while others have dealt with specific cases of opression (notably the persistent attempts of the Poles to Polonise the Ukrainian schools).

A striking example of the manner in which obligations are avoided at Geneva has just come to my notice. One of these petitions relating to the Ukrainian schools is a very precise and detailed document. It fulfils all the requirements laid down in the Minorities Treaty, and it is signed by the leaders of the Ukrainian Parlamentary party in the Polish Sejm — that is to say, by the chosen representatives of the Ukrainian people. It is dated January 15, 1929. It is in every way a model petition, by reason of its truly authoratitive character, its restrained language, the reality of the grievance out of which it arose, and the reasonableness of what it requests—namely, an impartial investigation of the facts. Nevertheless, nothing was heard of it for a whole year. At last, on February 25, 1930, Dr. Levitzky, the chairman of the Ukrainian Parliamentary party, wrote to Sir Eric Drummond asking what had happened to this petition (as well as to another of a more general character which had also been lost in the Genevan wells of silence and oblivion).

The League's Reply.

The reply was peculiar. Dr. Levitzky was informed that the petition was not "receivable," because a previous complaint had been addressed to the League on behalf of the "Ukrainian National Council" (apparently in 1927) by Dr. Petrouchevitch. This gentleman may or may not represent the Ukrainian people. When he had drawn up his petition he was asked by those who do represent them not to send it, for, having acquired some experience of the way in which things are arranged at Geneva, they feared that he might do more harm than good, although his intentions were doubtless laudauble, and the matter of his petition was certainly real. Their fears were completely justified. Nothing seems to have come of Dr. Petrouchevitch's petition, and its only use seems to have been that it has provided Geneva with a means of disallowing all subsequent Ukrainian petition with regard to an abuse that is quite glaring (as everyone knows who has studied the question on the spot).

As things are now, the chosen representatives of the Ukrainian people are in practice denied the right to complain about infringements of one of the chief rights guaranteed by the Polish Minorities Treaty—namely, the right to maintain their own schools.

(The Manchester Guardian Weekly, May 9, 1930).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДО КНИЖКИ.

На обіді одного презбитеріянського клюбу в Бруклині, на якому було 35 презбитерських прічерів, виступав так званий психольоґічний дорадник відомої орґанізації „Уай-Ем-Сі-Ей" з Ґрінпойнту, в Бруклині, з промовою про нездібність церков розвязувати тяжкі життеві проблеми вірних.

Бесідник дав до зрозуміння пасторам, що вони від часу своїх теольоґічних студій нічого не вчилися, а передовсім не студіювали нових способів підходу до людий. Він подає докладно, чого їм треба навчитися та які новини завести по своїх церквах. Не згадуючи їх у подробицях його порад, треба підчеркнути загально факт, що таке поважне число церковників без протесту погоджується, що наука, яку вони побрали в теольоґічних школах, не вистарчає для розвязки практичних питань, які насуває складне життя в Америці.

МЕЙОР І ГОДИННИК.

Нюйорський мейор пише в одному американському місячнику про свої погляди на життя. Там є цікаві річи про значіння веселости для співжиття з людьми, а далі каже він:

„Чоловіка на публичному становищи міриться здобутками його праці, а не тим, скільки часу він сидить в офісі. Я волівби, щоби мені хтось дав „понч" у ніс, ніж я мавби зробити „понч" на годиннику".

ІМПЕРІЇ Й КОЛЬОНІЇ.

У Вашинґтоні виступали перед конґресом оборонці Филипин. Мовляв, люди, які хочуть добути Филипинам самостійність, се вороги Филипин. Вони хочуть довести Филипини до страшних нещасть, коли Филипин відірвуться від Злучених Держав. Мовляв, без Америки Филипини жити не можуть.

З подібним розумованнєм виступав недавно один англійський лорд в Лондоні, говорячи про рух за відорвання Індії від Англії. Казав, що відорванє Індії буде страшним нещастем для Індії. Мовляв, Індія без Англії жити не може.

З подібним арґументом виступають часто російські імперіялісти про Україну. Вони в засаді признають потребу українського самоозначення аж до відорвання. Але тільки в засаді. На ділі, коли Українці захотілиби відриватися, то московські імперіялісти поставилиб одних під стенку, а проти народа вислалиб аґітаторів, які переконувалиби Українців, що відорванє України буде найстрашнішим нещастем для України.

Так декотрі самолюбні батьки перемінюють своїх дітий на безплатних парубків для себе, а коли син хоче стати самостійним господарем, батьки переконують синів, що самостійне господарство буде найбільшим нещастем для самостійного сина.

Так усе ті, що користають з чужої независимости, переконують поневолених, що поневолення є в інтересі поневолених.

КАВА ШКІДЛИВА?

Ґрупа колумбійських студентів розвела над собою докладні розсліди, щоби переконатися, який вплив має кава на здібність до праці та нервовість.

По докладнім розгляді зібраного матеріялу студенти переконалися, що балачки, немовби кава була пожиточна або шкідлива для нервів, підривала здібність людини до праці, не є правдиві, як не є правдиві погляди, що кава має користний вплив.

Студенти переконалися, що кава має звичайно такий вплив, якого людина від кави сподіється. Як людина жде прискорення биття серця, то буде мати прискорене биття. Як жде подражнення нервів, то буде його мати. Як жде витревалости до праці, то теж буде її мати. Словом, думка людська має мати більший вплив ніж сама кава.

Звичайно вважали, що тільки первісний чоловік піддається автосуґестії, себто впливови своїх власних думок і бажань. Досвіди студентів показують, на скільки й освічена людина все таки є первісним чоловіком.

В. Будзиновський.

ЯК СВИНЯ ЗДОХНЕ.

Оповідання.

(1)

Іван Гусак, господар на десяти морґах, повдовів. Жінка відійшла від нього саме тоді, коли йому було сорок девять років, його синови Павлови вісімнацять. Сусіди радили йому, щоби ще раз оженився, бо господарство без господині, то так, як сокира без топорища. В господарстві є такі роботи, до яких конечна, як не рука господині, то її око і її писок.

Господинею Іван, покищо, не журився. У него була дуже добра стара наймичка Горпина. Мабуть вдова, бо сама не знала, чи її муж вже землю гризе, чи може в Америці сидить з иншою на віру. І вона була колись господинею, в хаті і на ґрунті, які дістала була від свого батька. Але той батько був такий необережний, що віддаючи їй відділену для неї пайку свого ґрунту з хатою, переписав на її мужа. Пару років її муж був як муж. По кількох роках задурився в якійсь дівці з міста, потай жінки продав ґрунт і з дівкою втік. Один еміґрант, що доробившися, вернув з долярами, казав, що бачив його в Америці. Горпина тільки й чула про нього. Пішла в найми і на старости літ опинилася в Гусака. Їй добре було у нього, йому було добре з нею, бо хоч вже стара, в господарстві у всім заступала господиню.

Збанок тільки до часу воду носить. Стара Горпина тягла ще два роки. Занедужала і осиротила господарство Гусака. Аж тепер Гусак побачив, що то господарство без господині. Жадна господарська донька не пішла би до нього в найми, хоч би в її хаті було тісно і скрутно. Кожда боялась би поговору. І Гусак не думав про таку, бо люди ріжне балакали би і хоч неслушно, в селі була би соблазнь, еґомость зарав причепив би йому яку латку на проповіди. Перемовив до себе стару жидівську наймичку, але вона не заступила небіжки жінки, ні небіжки Горпини. Корови стали давати щораз менше молока, бо ніколи не були добре видоєні. Безроги худі, не було що везти на торг, бо їсти не діставали на час, не те й не так, як треба. Яєць щораз менше, бо кури несуться поза курниками, лишають яйця по кутах в стодолі, під плотами, в бурянах, під шпихліром, відки їх не витягнеш, ані там не доглянеш їх. В городі бурян задавив моркву, цибулю, мак, тай решту, бо наймичка полола, ось так, біг пес через овес.

Сусіди знов кажуть Гусакови:

— Оженися. Возьми яку вдову. Хоч старшу, аби добру господиню. В селі є такі. Ще й з ґрунтом і без дітий.

Гусак, хоч сам вже старий, старої не хотів. Молодої боявся. Боявся хочби тому, що від молодої готові посипатися діти, а у нього лише десять морґів. Одного сина вже мав. Ще одна дитина не пошкодила би. Але якби благословенство довело до поділу ґрунту на пять або й більше паїв, то які би то були господарі?! Молода жінка для старого мужа була небезпечна ще й тим, що саме в селі Гусака було богато спокуси. Вже сама жандармська станиця була небезпечна. Пять здорових, гарних хлопів, ласих на молодиці... В літі зїздилися на свіжий воздух ріжні пани і паничі. Гусак не хотів бути сторожем власної жінки, яка, може й цілком слушно, не дуже буде вдоволена з нього. Старої не хотів, молодої боявся, отже про жінку й не думав.

Не такий був його син Павло, вже двацять і дво-літній парубок. До війська його не взяли, кажучи при асентирунку, що вузкогрудий і плосконогий. То було за Австрії, ще далеко до війни, котра ту державу обчімхала з німецького листя і гилля, полишаючи сам німецький пень. Тоді брали до війська лише справді здорових і кремезних хлопців. Вільний від війська міг би й зараз женитися, коби лиш позволив батько. Тоді парубок ставав повнолітним і власновільним аж по укінченню двацять четвертого року життя. Павлови хибували до того ще неціли два роки.

Від місяця Павло про ніщо не думав, як лиш про женитьбу і власне господарство. Причини були три. Перша була та, що він в селі став без товаришів. Всі його однолітки служили у війську. Тоді до війська „рокували" двацять літ по тім році, в якім хто вродився. В селі лишилися тільки до двацятьлітні парубки. Вони йому не рівня. На його думку вони були ще „смердюхи". Він сам був нерівня тим парубкам, що вже вернули з війська. Впрочім таких в селі майже не було, бо скоро котрий вернув з війська, зараз женився і ставав господарем. Не диво, що Павло став почувати себе самітним, та у нього щораз частіше виринала думка, що добре було би знайти собі постійну товаришку.

В душі Павла скільчився також та скоро вибуявся протест проти покривдження. На думку Павла асентирункова комісія скривдила його тим, що не взяла до війська. Парубки в його віці не орали, не розкидали гною, не махали ціпом, не рубали дров. Через цілі три роки були вільні від тяжкої праці в господарстві своїх батьків. Не великі гаразди були й у війську. Бідний був кождий рекрут. Але хто не був офермою, то прикрий був тільки початок. Правда, у війську так богато їсти, як дома, не давали. Зате все було мясо, якого дома, поза Великоднем, ніхто й не нюхав. Жовнір тільки в перших тижнях служби голодував. Але йому се лиш так здавалося, бо з собою приніс до війська свій, картофлею і капустою розіпханий шлунок. У війську шлунок стягнувся, отже й голоду жовнір вже не чув. Касарняний харч зменшив його шлунок, але збільшив його силу і здоровля.

У війську не лиш був покріпний харч. Ще й гроші давали на руку, хоч того „ленунґу" було тільки, що кіт наплакав. Цілий ленунґ ішов на те, щоби в приписаній чистоті удержати ґузики, ремінь, карабін, черевики й чоботи. За те всі господарські сини, коли служили цісареви, діставали з хати гріш, якого батьки не давали їм, коли вони, неначе ті воли в ярмі, гарували на батьківськім. Дома, то тяжко було видурити на тютюн. Колиж парубок пішов до війська, то як не батько, мама час до часу висилала синкови пару ґульденів, бо гадала, що бідна дитина в тій цісарській службі голодує; що бідний жовнір не лиш для себе мусить щось докупити, але й ще пана капраля почаствувати, щоби не збиткувався. Пана фельдфебля ґемайнер, себто простий жовнір зпід селянської стріхи, не посмів би трактувати в шинку, чи в касарняній кантині. Робилося так, що мама присилала синови гуску. Син будьто би не знав, що з тою гускою в касарни робити, отже просив пана фельдфебля, щоби поратував його і клопіт з гускою взяв на себе. За гроші прислані мамою жовнір міг закурити, до шиночку зайти, ще й деколи на музики з дівчиною, з якою гарною і веселою кухарочкою.

Павло всего того не мав, бо асентирункова комісія скривдила його, полишаючи у батька безплатним наймитом. Ще поки билося серце мами, то від неї Павло все дістав якийсь крайцар потай батька, бодай на тютюн. Тепер він закурив собі хіба лиш тоді, коли батько був необережний і вийшов з хати, полишивши капшука на столі. Тоді все дивувався, що тютюн так скоро вийшов йому.

Чуючи щораз болючіше своє покривдженнє, Павло став додумуватися до того, що від кривди втік би хіба лиш тоді, коли би став господарем, очевидно, оженившися. Його товариші поженяться і батьки повідступають їм пайки, скоро вернуть з війська. Коли вони ще не поженилися, то лиш тому, бо ще мають ту військову перешкоду. У Павла тої перешкоди не було, отже, думав, чого зволікати? Батько і так не повинен був рахувати на його поміч в господарстві, бо знав, що сина могли взяти до війська. Батько вже й так через цілі два роки мав з нього користь, якої не мали, не мають і не будуть мати батьки инших парубків. Котрий господар не має другого сина вже спосібного до праці, то за того, що пішов до війська, годує і платить наймита. Не лиш годує, але й платить! Павла батько лише годував, а грішми і на тютюн не дав! Правда, женячи сина, батько мусів би переписати на нього, як не цілий свій ґрунт, то бодай половину. Але, якби Павло пішов був до війська, то се мусіло би статися або зараз по його повороті за рік, або найдалі за два роки. Що мусить бути за рік, могло би статися й зараз.

(Дальше буде).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРАТЯТЬ ҐРУНТ ПІД НОГАМИ.

Погляньмо на тих наших большевиків. Погляньмо на їх ґазету. Послухаймо одної їх промови. А всюди почуємо тільки плач, бо наші народні орґанізації це їхні вороги, наша церква — їх ворог, наші школи — їх ворог, наші партії — вороги. Виходить, що цілий нарід є їхніми ворогами.

Коли так, то когож вони представляють? Виходить, що нікого. Доки йшли грубші допомоги з Москви, то всьо йшло гладко. Тепер скупо стало. Приходить банкротство. Ідейно вони не потребували банкротувати, бо ідеї в них ніколи не було. Але фінансово таки прийдеться збанкротувати. Самі між собою вже жеруться. Опозиціонери з Дітройту виразно пишуть, що як „Єжедневні" не виплатять платень, так і буде по большевицьких аґентах. Коби тільки вже раз це наступило, то скорше прийде наша іміґрація до оздоровлення.

М. Купчинецький.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Відчит і протестаційне віче.

Дня 3 мая с. р. загостив до нашої місцевости дорогий гість і національний діяч д. Василь Свистун з Канади, який виголосив два реферати на тему: „Самостійність України". Відчити мали місце в галі української православної церкви 505 4-та ул. Н. І. Шановний прелеґент вказав нашому громадянству витичений національний шлях, по якім ми повинні прямувати до своєї мети національного визволення України. В своїй бесіді п. В. Свистун переказав нам про життя Українців в Канаді та назвав життя й рух народу життям бизнесу, а то: що ми конечно мати так званий „капітал закладовий і капітал оборотовий". До капіталу закладового зачисляється наші институції, народні доми, народні школи, церкви і все те, що остане тут нашому потомству; до другого капіталу, оборотового, зачисляється щоденний господарчий, орґанізаційний, громадянський оборот та матеріяльна допомога рідному краєви. Дальше вказав, що Українці в Канаді і в Америці повинні користати в своїх країнах для свого визволення, тимбільше, що найсильніші дві державі на світі, себто Велика Британія й Америка підписали морський договір, а нам, Українцям, як горожанам тих держав, треба впливати так, щоб опінія цих країн мала прихильність до ідеї української держави. Бесідник доказував, що нашим закладовим капіталом в Америці й Канаді буде наша молодь, вихована в українськім дусі, наше нове, по нас наступаюче покоління. Рівнож він указав на те, що ми мусимо творити тут наші національні центри, які були би в зносинах з центрами національними в ріднім краю. Говорючи про москвофільство, бесідник вказав на те, що старі москвофіли виступали явно, працюючи за московські рублі й називали себе „рускими", але теперішнє, нове москвофільство говорить по українськи, ходить у вишиваних сорочках, співає українську пісню, танцює українські танки та тим не служить Україні й українському народови, але варварській Москві. Це наші большевики, засліплені новим москвофільством, і їх сторонники. Далі В. Свистун згадав про невпинну працю „Обєднання" та про довголітну нашу орґанізацію У. Н. Союз, який стоїть сильно фінансово, бо має понад 2 і пів міліона долярів і який прямує до зеднання національних сил та створення одного сильного українського національного тіла в Америці.

Обидва відчити, себто 3 і 4 мая, в суботу вечером і в неділю пополудни, були цікаві для нашого громадянства, розложеного ріжними демагоґами. Гр. В. Свистун не критикував нікого, не пятнував за якесь несвідоме діло, а сам вказував нам, як і що робити, щоб з нашої праці як найбільше користи було нашому теперішному і грядучому поколінню.

По відчитах наступили запити на ріжні теми. На них гр. В. Свистун вдповів кождому вдоволяючо.

У неділю, 4 травня о год. 7.30 вечером почалось протестаційне віче проти червоного терору на Україні. Тут треба згадати, що наша громада дала запрошення до ґреко-католицької парохії й разом з нею просилося всі товариства, які там льокуються, взяти участь в протестаційнім вічу, однак ґреко-католицька парохія ані жадне товариство, яке там ґуртується, участи в вічу не брали.

Першим бесідником був Американець-адвокат Матсон, який говорив, що большевизм намагається й в Америці поширити свої ідеї. Москва обдирає бідний нарід, а той зрабований гріш посилає на пропаґанду в Америці. Та в Америці, де всі права, рівність і свобода забезпечені конституцією, большевизм не має виглядів на успіх, бо це є пропаґанда реакції, безправства й гнету.

Другим головним бесідником був гр. В. Свистун, який говорив, що з України надходять ґрізні й трівожні вісти. На українських землях під ярмом большевицької Москви котиться ґрізна хвиля червоного терору, жертвою якого падуть найкращі сини й доньки нашого народу. Большевицькі наїзники завзялися в послідних часах змести з лиця землі український нарід як нарід. Комуністична диктатура зачала новий з черги, але дуже нагальний масовий і кріваваий наступ на українське життя. Наступ цей іде повною силою і з шаленим розгоном. Червоними грабіжниками переводяться масові арешти, жертвою яких впали визначні діячі української науки й літератури, професори й студенти середних і вищих шкіл, діяльні члени зпоміж українського селянства й робітництва. Червоні судили наших учених, як Єфремова, В. Чехівського і ин. Українців масово висилають на смерть і муки за межі України, в страшні північні болота й на Соловецькі Острови. Робиться це все без суду, тому тільки, що вони були вірні свойому народові, а не Москві. По всій Україні переводяться безнастанні розстріли українських селян, тому тільки, що вони противляться ґрабіжам большевицьких заушників, чи лише для „прикладу", для самого постраху українському населенню. Переводиться насильне вивласнення землі від селян, викидання їх з власних хат і обертається їх в звичайних „холопів", які мусять відбувати новий рід панщини в так званих совхозах і колхозах. В пляні червоних катів лежить цілковито знищити селянство, як основну клясу українського народу, обернувши його в бездомних, безпритульних пролетарів, або в форналів на большевицьких совхозах. Касуються ті установи, які ще мали бодай вигляд самостійний, як комісаріят земельних справ та инші, й передається їх під безпосередну контролю червоної Москви. Виривають з душі українського народа те, що є основою його моральної сили, його любов до традиції, до своєї культури, до своєї церкви. Замикають українські церкви, обезчещують їх, перемінюють на протирелиґійні клюби, театри, а навіть на менажерії й цирки. Молодь напувають пяним духом безвірства й аморальности. Виховують серед українського суспільства донощиків, шпіонів, провокаторів і т. д.

Чомуж нараз такі наглі і дикі переслідування? Чому пущено в рух огидну машину шпіонської Д. П. У. (большевицької тайної поліції), яка залюбки знову готує тортури тисячам найкращих українських синів і доньок? Відповідь на те тільки одна. **Нетерпеливість і страх огорнули большевицьких можновладців. Нетерпеливість тому, бо одинацять літ їхнього панування над тим простором, що зветься Союзом Соціялістичних Совітських Републик, ані на цаль не наближили їх до комуністичного раю.** Замісць комуністичного раю вони завели на цілім тім великім просторі страшне пекло.

Нетерпеливість огорнула їх ще й тому, що одинацять літ їхнього гнету на Україні не потрафили знищити відпорности української нації, не вигнали духа незалежного життя з українського селянина, не змусили дійсного українського діяча зрезиґнувати зі становища самостійности України. Ославлена їх „українізація", що мала в українській формі подавати українському народови московську отрую, духа української впертости не знищила. Не помогли тисячі зукраїнізованих Москалів і Жидів. „Українізована" отруя стратила свою отруйну силу. Зі „смички" села з містом нічого не вийшло. Село стало твердо спиною до чужого московсько-жидівського міста і заперлося в собі в своїй впертости. Про „комуну" не хотіло й чути. Навіть чуже місто зачало прибирати наперекір московським і жидівським правителям український характер, не тільки по формі але й по змісту, бо зачав не тільки „українізуватися" по большевицькому указови, але дійсно україніщитися, перениматися українським духом і українським переконанням зденаціоналізований і збольшевичений донедавна український робітник. Дивлячись на Україну очима російських патріотів, як на кольонію, що має своїми соками живити буйний російський імперіялізм, большевики тому найбільше завзялися на українську інтеліґенцію й селянство, бо в них вони бачать найбільших противників російської кольоніяльної політики супроти України. Большевики рішили зробити з українським народом те, чого не вдалося на протязі віків зробити московським царям і польській шляхті. Большевики вирішили вбити духа національної окремішности українського народу. Вважаючи слушно українську інтеліґенцію за провідну верству українського народу, большевики вирішили її цілковито змести з лиця землі. Знаючи, що українське селянство тісно звязане через довгі століття з рідною землею, потрафило в найгірші часи для українського народу, в часи найбільшої руїни, затримати свідомість окремішности і відрубности українського народу, большевики виписали йому декрет смерти.

А що українська православна церква через цілу історію нашу стояла в обороні прав свойого народу, вона також удостоїлася засуду смерти від большевицьких окупантів. Переслідування сеї церкви є тому богато лютіще як переслідування других церков. Грає тут найбільшу ролю не так бажання знищити релиґію й запровадити атеїстичну деморалізацію, як знищити ту церкву з причини її історичної ваги для українського національного життя. Бесідник закінчив свою промову словами: „Чи маємо ми робити роботу Ґонти, що має „катів катувати", чи його брата перевертня, що має „катам помагати"? — Досить вже серед нас тих перевертнів, які за московські червінці готові продати не тільки свою душу, але душу цілої нації! Ми не сміємо катам помагати. Не сміємо мовчати, коли вони беруться ограбити нас з нашого найцінніщого майна, нашої землі, нашого золота-пшениці! Мусимо піднести могучий голос протесту, щоби цілий світ його почув! Будьмо тим Ґонтою, що „розпустить правду і волю по всій Україні"!

Відтак наступило прочитання резолюції, яка по українськи звучить:

Українці міста Міннеаполіс, Мінн., зібрані в Українськім Н. Домі при Укр. Православній Церкві 505 4 ул. Н. І. дня 4 травня 1930, протестують рішучо проти нової хвилі червоного терору, що котиться по цілій Україні, яка є під большевицьким обухом; терору, якого ціллю є цілковите знищення українського народу:

1) рішучо протестують проти засуду найвизначніших Українців в Харкові й пятнують закиди контрреволюції як закиди, придумані тільки на оправдання большевицького терору;

2) домагаються негайного звільнення всіх засуджених і дання їм можности праці на культурнім поли;

3) протестують проти звірського, дикого і нечуваного переслідування української автокефальної православної церкви й проти заслання її епископів, священиків і вірних; проти замкнення церков й обертання їх в клюби для безбожників, проти поширювання атеїзму й деморалізації молоді й проти релиґійних переслідувань;

4) протестують проти екстермінаційної політики супроти українського селянства, основної верстви українського народу, за те тільки, що воно обороняє своє право до життя, за те, що не дає себе живцем закопати большевицькій владі;

5) рішучо протестують проти заборони некомуністичних ґазет, журналів і книжок і скасовання свободи слова;

6) пятнують всі повищі утиски перед цілим культурним світом, якому большевики готують також таку саму долю, що й Українці, коли світ заздалегідь большевицької грози не усуне;

7) завзивають всіх Українців зрозуміти цілу грозу московського терору на Україні й кличуть їх до орґанізації в цілях оборони вільного життя для українського народу на українській землі;

8) висловлюють своє переконання, що тільки в своїй власній державі український нарід буде мати повне життя;

9) що український нарід мусить боротися проти всіх окупантів української землі, аж доки не стане сувереном на своїй власній землі.

Підписи всіх товариств і вислання телеґрафічно до сенатора Бори в Вашингтоні.

Віче закінчилось відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Стефан Коцюба,
Катерина Качмарова.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В Пенн Ален помер член 95 відділу УНС Василь Прус. Покійний походив зі золочівського повіту, з села Ольшанця. До Союза вступив у 1921 році. Покійний прожив 56 літ. Похорон відбувся 24 травня при великій співучасти членів відділу УНС та відділу Н. П. і товаришів та знайомих покійного.

В краю покійний лишив жену й троє дітей.

Хай буде земля йому пером!

Тимко Гурин, секретар.

МУРАВЛЯНКА ПЛЯМОКРИЛА.

Французький письменник енциклопедист Дідро (1713—1784), коли його добра слава трохи захиталася, взявся навернути одного вільнодумця з доброї родини. Забрався з прикметним собі запалом за діло. Від ранку до вечора навчав свою жертву, переконував. Вільнодумець терпеливо слухав. Та він усе те, чого наслухався за дня, забував вечером в обіймах дівчини. І ось той учень Дідра погнівався із своєю родиною й усе був у грошових клопотах. Аж вкінці одного дня вільнодумець, коли вже вислухав Дідрові науки, признався свому вчителеві, в якім то він клопоті. Дідро почувався до обовязку позичити йому щось чотири чи пять люїдорів.

За якийсь час юнакові вдалася знову такасама спроба. І він привик до того: витискав із бідного Дідра все більші й більші суми. А Дідро не зважився на ніщо більше, лише подвоїв свої напімнення. Та, як каже приповідка, голодне черево не має вух. Так то одного дня й фільософові увірвався терпець і він відмовився помагати. Коли юнак побачив, що нема ради, що нічого вже не поможе, сказав:

— Пане Дідро, ви фільософ?

— Так — відповів Дідро счудований — а чому питаєтеся?

— А чи ви студіювали також зоольоґію?

Дідро нетерпеливився:

— Та так, трохи, або що...?

— То може знаєте комаху, яку називають муравлянка плямокрила?

— Що значить таке питання? — відповів фільософ, бо не міг зрозуміти свого ученика.

А той говорив далі спокійно:

— То ви знаєте, що ця комаха жиє в піску. Сидить на дні лійковатої ями та жде там на свою жертву, щоби виссати з неї кров?

Дідро вже направду розсердився.

— Та так, до чорта, але до чого те все?

— А чи знаєте, що муравлянки кажуть мурашкам, коли вже виссали з них кров? Ні? — Отже, вони кажуть: Бувайте здорові, пане Дідро!

При тих словах він уклонився та зник.

БАХТЯРИ.

У південній Персії, там де простягаються одні з найбільших нафтових піль, Меджід-і-Сулейман, живе племя Бахтярів, розкинене по горах і полонинах. Про походження свого племени оповідають такий переказ:

Джамджід, один із перських королів, напав на країну Лурс. Проти нього боровся Сюгаґ, Мардасів син, і програв його. Зпочатку правив справедливо та мудро, але пізніше взяв його в свою владу Аріман, лихий дух. Він намовив Сюгаґа, щоби вбив свого батька та щоби привластив собі владу. Аріман зажадав від Сюгаґа, щоби позволив йому поцілувати себе в оба рамена. Та як лише поцілував Сюгаґа, з обох його рамен вискочили дві чорні гадюки. Вони не давали Сюгаґові ні хвилиночки спокою. Відрубані, відростали наново. Тоді то знову зявився Аріман перебраний за лікаря та порадив королеві, щоби що дня дав гадюкам зїсти свіжий людський мозок. Тоді гадюки будуть маліти та вкінці зникнуть зовсім. Почалася дика погоня за жертвами. В країні повстав бунт матерей та жінок. Зворушилися серця Сюгаґових слуг. Замісць людських мозків подавали гадюкам баранячі мозки, а призначеним на жертву людям позволяли втекти та скритися в горах. Ці збігці та втікачі, то були предками племени Бахтярів.

Поправді Бахтяри це мішанина богато рас і племен: курдів, семітів, туранців. Їх мова це мішанина староперської та курдської мови. Довгі літа жили спокійно, самі собою правили, перський уряд не журився ними, доки правильно платили данину. Цю річну данину платити не грішми, а килимами.

Бахтярів є племена верховинські та низові. Верховинці жиють кочівничим життям, а є між ними й такі, що жиють із грабежі. В зимі зганяють череди кіз і овець на долини, а літом скриваються у недоступних горах. Низові Бахтяри роблять килими. Жиють по селах. Килими, що вони їх виробляють, славні на ввесь світ завдяки своїй барві та тревалости.

У звичаях і обрядах Бахтярів можна найти богато спільного з обичаями неістнуючих уже нині народів. Так нпр. т. зв. танець палиць у Бахтярів походить мабуть із Греції. Треба тут пригадати, що Бахтяри вже сотки літ ісповідують ісламську віру.

У горах Луристану горять ще „вічні вогні" давніх Персів. Потайки та дбайливо піддержують їх прихильники. То тут то там є в горах камінні престоли, що на них колись приносили Ваалові криваві жертви. Хто зна, чи й сьогодні ще не скроплюють кровю тих камінних столів. Бахтярські верховинці скриті, недовірчиві, неприступні в своїх верховинських кривках.

Дивні є бахтярські леґенди про звірят. Так нпр. ведмеді походять із людського роду. Скупець, сказано в переказі, сховався під купою вовни, щоби його не побачили мандрівники, що просили захистити їх. Своїй жінці приказав сказати мандрівникам, що він пішов у гори, а вона сама не може приняти їх дома. Жінка зробила, як їй казав скупець. Тоді підійшов наперед один із подорожних, високий, та сказав, що він свояк Пророка, а на імя йому Газрат-Алі.

— Устань, ведмедю! — озвався Газрат-Алі та простягнув руку до купи вовни, що під нею сховався був скупар — відтепер житимеш у самотині та глуші, як ворог людей.

Про лампарта оповідають Бахтяри такий переказ:

Одна жінка пішла до пророка Алія та просила його:

— Пане, дай мені чоловіка!

Пророк змилосердився над нею та дав їй чоловіка. Місяць пізніше тасама жінка прийшла знову до пророка та жалілася:

— Ах, Алі, не можу жити з тим чоловіком! Він твердий, жорстокий та недобрий для мене! Благаю тебе, Алі, дай мені иншого чоловіка.

І знову минув місяць, і знову прийшла тасама жінка до пророка та жалілася.

— Ах, Алі! Щож це за чоловіка ти дав мені!? Таж це не мущина! Він усе добрий, мягкий, сповняє все всі мої просьби. Алі, не можу жити з тим чоловіком!

— Жінко! — сказав пророк — годі тобі догодити. Та дам тобі ще одного чоловіка.

І місяць пізніше прийшла тасама жінка заплакана до пророка:

— Ах, пане, той чоловік камінний, глухий наче пень, не відповідає зовсім на мої прохання, все мовчить. Волю вже мого першого чоловіка.

— Жінко, — сказав сердитий пророк — ти не людина. Будь відтепер лампартом!

Тому то лампарти кидаються на мущин і драпають їм кігтями лице. Жінок не нападають.

Веселу пригоду про півня й курку оповідають Бахтяри з долів. Аллаг дав усім птахам крила, щоби могли літати. І всі віддали честь Аллагові та подякували йому:

— Аллаг! Коли така твоя воля, літатимемо від завтра.

Одначе півень і курка пішли собі, не дякуючи, та сказали надувшися:

— Від завтра будемо літати!

І ось це одинокі птахи, що не вміють літати.

Бахтяри вже на вимерті. Не лучаться з иншими племенами, жиють гордо відокремлені, а після відкриття нафтових піль уступають щораз далі в гори, втікають перед наступом чужих пришельців.

Петро Франк (що був директором Загального Шпиталю у Відні за часів цісаря Йосифа II. а пізніше прибічним лікарем російського царя Олександра I.) лежав 1821. року на смертній постелі. При його ліжку нараджувалося вісім лікарів. Петро Франк усміхнувся та сказав:

— Мені тепер так як тому французькому ґренадирові, якого я оперував після бою під Ваґрамом. Він мав у тілі не менше ніж вісім куль. — „А хай це! — сказав ґренадир — то їх аж вісім треба, щоби вояка післати на тамтой світ!"

СОН.

— І не пив, кумцю, і не наїдався багато, тільки дві миски галушок зїв, а отаке наснилося... Що вже настогнався, що вже накричався у сні, то бодай і не згадувати.

— А то що скоїлося, куме Гаврило?

— Та таке причинилося, що як згадаю, то млію...

Під серцем лише тьох, тьох... у голові туманіє і за одвірок хапаюся, щоб не впасти.

Помолився я Богу та й ліг спати... Недовго і крутився... І от, хай Бог простить, сниться мені, ніби я — то не я, а моя корова „Мура", а „Мура" то не „Мура" а — я. Приходить до хліва, бере мотузка, налигує мене за роги і веде напувати.

А воно мороз, холод такий, що птиця паде.

Іду я до криниці — реву... Змерз, як березова брунька.

Реву: — Не напувай мене холодною водою, бо їй Богу заклякну... А вона не розуміє... Тикає моєю мордою в корито, а там не вода, а крига.

Напивсь, — реву, бо чую, що замерзаю, зовсім замерзаю...

Веде вона мене до ясел, привязала, кинула січки, дала чоботом у живіт:

— Їж, чортиб тебе були взяли.

А у хліві вітер аж гуде... Як дуне, то ніби в тебе який дідько сто голок встромив. Тупцяю я з ноги на ногу, та як зареву:

— Ой ратуйте, хто в Бога вірує!

Іде моя „Мура" у моїй кожушині та в моїй шапці.

— Чого ревеш?

— Та помилуйте, кажу, хіба ж можна скотину в такі морози та в такому хліві тримати? Пропаду! Їй Богу, пропаду!

— Чорт тебе не візьме! Я три роки мучилась у цьому хліві по коліна у болоті в морози, в слоту, бодай тебе були вовки зїли. Я три роки дрижала. Приймись! Мосцьпані яка!...

Та по клубах мене буком геп...

— Стій, стерво. Запаскудилася по самі вуха, шляк би тебе був трафив.

Зирк, а жінка вже йде мене доїти.

Хочу сказати:

— Палазю! Це як? Що ти робиш?

А вона вже сідає...

Тільки хотіла за дійку вхопити, я й прокинувсь...

Так, повірите, мокрий весь... І дрижу... Перехрестивсь та оце тільки вам і розказав.

— — — — — — — — —

Обмащу на зиму хлів, пообкладаю соломою, прироблю двері, продув прироблю...

А то хай йому абищо.

Трохи не здурів.

Князь (до дворака): Так, так, то вам снилося, що ви задля мене пішли на смерть!

Дворак: Так, ваша великосте, та прошу мені простити, що я відважився перед смертю пробудитися з того сну.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПРИРОДНІ БОГАЦТВА І ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК АФГАНІСТАНУ.

Афганістан хліборобська і пастирська держава. Тому, що це верховинська країна, хліборобством займаються переважно на долах, в деяких оазах і долинах рік Кабул-Дарія та Гері-Руд. Також високо розвинене городництво. Способи управи та роди культур дуже ріжнородні, тому, що країна під кліматичним оглядом ділиться на три полоси: поміркована в кабульськім окрузі, горячу в джелабадськім окрузі та холодну в окрузі Гіндукушу. Загальна полоса управлюваної тепер землі виносить менше-більше 900,000 гектарів, із яких около 400 тисяч гектарів наводнених піль.

Плекають головно пшеницю та риж, крім того ячмінь, кукурудзу, просо і т. д. З овочів найбільше: яблука, грушки, брескині, морелі, фіги, банани та виноград. Сушені овочі це важний експортовий артикул. Район Мазар-і-Шеріф надається також під управу бавовни.

Плекання худоби процвітає у верховинських районах. Вівці головні звірята Афганістану. Череди по 10 тисяч штук не є нічим надзвичайним. Тому баранина є основною поживою населення, а дуже богато вовни вивозять за кордон.

Крім того плекають верблюдів, коней та ослів. Рогата худоба відграє другорядну ролю в афганськім господарстві.

Лісів в Афгані ще не експльоатують. Вони є великим богацтвом країни.

В Афганістані дуже богато ріжних копальняних мінералів. Одначе гірничий промисл іще мало розвинений. Від давних уже часів Афганці займаються пошукуванням золота в пісках Аму-Дарії, добувають ляпіс-лязулі, самоцвіти (рубіни, ґранати), салітру, олово, залізо і т. д. Крім згаданих мінералів Афганістан богатий в уголь, сірку, гіпс, сіль, мідь, міку, азбест, ґрафіт і нафту. Останніми часами стали систематично досліджувати ґеольоґічно-мінеральні богацтва краю при помочі европейських інжинірів, покликаних афганським урядом. Між иншим робили пробні верчення в районі 90 км. на захід від Герату. Відкрили там доволі богаті нафтові джерела.

Афганський промисл є ще в початках розвитку. Більших підприємств майже нема. Покищо в краю є лише фабрика муніції, обуви, готових одягів, мила та електрична стація, що освічує столицю. Крім того є чимало домашніх варстатів, що виробляють краєві щовкові та вовняні тканини, килими, повсть, біжутерію і т. д.

Загранична торговля Афганістану досі слабо розвинена. Виміна товару відбувається переважно з Індією та СРСР. Участь Персії значно менша.

Індія, СРСР і інші країни ввозять до Афганістану: бавовняні тканини, цукор, чай, нафту, залізні та шкіряні вироби, автомобілі, електричні матеріяли та прилади, фармацевтичні та хемічні продукти, пальну зброю і т. і.

Афганістан вивозить за кордон: сушені овочі, зеленину, вовну, козячі шкіри, збіже, звірята, тютюн, килими і т. д.

Торговля Афганістану із заморськими країнами відбувається пристанями Бомбей та Карачі (над Оманським заливом).

Митну тарифу обраховують відповідно до вартости товарів, від 3—10 проц., залежно від роду товарів.

Афганістан не має кредитових інституцій й усі торговельні трансакції переводиться виключно за готівку, головно в рупіях. В останніх часах зачали кермувати експортом і імпортом торговельні афганські агенти, що жиють у Бомбею та в Карачі, при деяких кредитових полекшах.

Найлекше дістатися тепер на афганський базар за посередництвом індійських фірм у Карачі, які на загал мають довіря афганських купців. Пристань Карачі є найвідповіднішим транзитовим місцем для торговлі з Афганістаном, бо має безпосередню комунікацію залізничу з Пешаваром. Крім того Карачі є найближче Кгайберського плаю, відки автами та караванами відправляють товари до Кабулу й інших афганських міст.

М. Зощенко.

ІГРАЩКИ.

Самособою, купувати дитині забавку — дуже неприємно. Передівсім літом, коли нема ніякого сезонового вибору.

Я, наприклад, купую синови довший час тачки. Другий рік. Хлопець уже навіть чується обиджений. Коли лише одержить нові тачки, плаче.

А хай вжиється в батькове положення. Щож маю купити? Мячиків нема, непромакальних плащиків також нема, а є лише тачки та візочки.

Недавно зайшов я у крамницю з іграшками — виставили нову літню забавку, зразок заграничного моделю. „Діяболо" — французька іграшка для дітей. Шнурок на двох паличках і валочок. Валочок треба підкинути у воздух і зловити на шнурок. Це й усе.

Весела, забавна гра. Головнож під голим небом. Ах, ті Французи все придумають щось забавного.

Купив я цю іграшку та приніс синові.

Син став підкидати валочком. Одначе валочок упав йому на голову та мало що не скалічив його, і хлопець таки впав.

Візьму валочок у руку — тяжкий наче з олова. Не лише дитину, але й верблюда може вбити.

Пішов я у крамницю за поясненням, чому таке сміття продають.

В крамниці кажуть:

— Без потреби хвилюєтеся. Ця забавка зроблена на зразок заграничного моделю, лише з тією ріжницею, що валочки заграничного моделю є з кавчуку, а наші з дерева. Зрештою все одно і тесаме. Французька забавка має шнурочок, наша також. Лише наш шнурочок трохи замотується, не надається до гри, не схопить валочка. Все інше є такесаме, хоч мусимо признати, що крім палочок нема більш нічого.

Кажу:

— Що робити?

— А ви, — кажуть — коли хочете мати душевний спокій, не позвольте дитині бавитись тією іграшкою. Прибийте іграшку цвяхом десь над постілю. Хай на неї дитина дивиться та хай має розривку.

— Спасибі за раду. Зроблю так.

І я зробив так.

Та я не придбав іграшки над ліжком, а над скринею. Я подумав собі: колиб була над ліжком, могла би впасти тай на гріх батьків зовсім убити невинну дитину.

Батькам смакує виноград, а дітям воскомина.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви надіслані до Обеднання в місяці квітні 1930).

Плейнсборо, Н. Дж. д. Лацік переслав членські вкладки до Тов. „Просвіта" 6.00

Кемпбел, О. д. Ярема переслав коляду на „Просвіту" 1.00

Ню Йорк Сіті. Збірка на інвалідів при укр. прав. церкві ...10.00

Клівленд, О. д. Задерецький переслав коляду членів Тов. ім. Ів. Франка, від. 334 У. Н. Союза, призначену на Рідну Школу $50, а по $25 на інвалідів і боєвий фонд. Разом 100.00

Ню Йорк Сіті. Чорноморська Січ, з ріжних збірок на боєву акцію 356.60

Ню Йорк Сіті. д. Фединяк переслав народний податок Бр. св. Андрея, від. 66 У. Н. С., призначений на боєвий фонд $25, на інвалідів і Р. Школу по $16. ....57.00

Елизабет, Н. Дж. З хрестин у гр. Вовканина на інвалідів 12.00

Балтімор, Мд. д. Пельц переслав коляду, призначену по половині на допомогу інвалідам і політичним вязням. Разом 66.00

Ню Кесел, Па. д. Мельник переслав на Нар. Дім в Сяноці 10.00

Нюарк, Н. Дж. Тов. Зєдинені Укр. Хори з концерту на Рідну Школу 100.00

Вустер, Масс. д. Зазуляк жертвував по $5 для У. В. О. і політичним вязням як великодну писанку 10.00

Бриджтон, Н. Дж. д. Тимчий переслав коляду на Дім Укр. Інвалідів 11.50

Клівленд, О. д. Морозович переслав з забави в гр. Курч збірку, призначену на Рідну Школу і інвалідів по половині 16.10

Філаделфія, Па. Збірка на Рідну Школу, передана Комітетом Р. Школи 159.19

Джерзи Сіті, Н. Дж. д. Пігура переслав нар. податок Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза. Зложили по 75 ц.: І. Грубець, Р. Струж, В. Ґоїк, А. Борик; по 50 ц.: О. Яцків, В. Микитка, Г. Дячик, М. Салюк, С. Ґріца, А Мазур, В. Маланяк; по 25 ц.: В. Гіль, В. Жарський, І. Бобовник, Ю. Гук, Г. Гуменюк, І. Потонік, М. Косоноцький, С. Ленчук, С. Сайчук, Л. Кулич, М. Турчинський, Йос. Жарський, С. Мисак, Н. Пігура, А. Лютий, О. Колісник, П. Світницький, І. Станиславишин, Ник. Заяць, Г. Шемлій, А. Бусько, М. Стегницький, Т. Струж, Є. Дворницька, Й. Кірат, А. Ярош, А. Корпиль, Г. Шустикевич, П. Грабар, А. Кірат, І. Демко, І. Целюковський і Я. Сай. Разом зложено 14.75

Рачестер, Н. Й. д. Микитин переслав від Тов. Запорожська Січ, від. 367 У. Н. С., на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Дітройт, Миш. д. Лідула переслав з коляди $80.00, а від Тов. Запорожська Січ, від. 75 У. Н. С., $16. Жертва розділена як слідує: Р. Школа, $40, по $15 на Сироти і інвалідів, по $10: У. В. О., а вкладки до „Просвіти" $16. Разом 96.00

Асторія, Н. Й. п. С. Задорецька переслала коляду на Укр. Сироти 61.50

Сиракюз, Н. Й. д. Яворський переслав для „Просвіти" з нагоди 60-літного ювилею жертву в сумі 90.00

Ню Брітен, Конн. д. Тимчишин переслав коляду на Рідну Школу 40.75

Лудлов, Масс. д. Петрусик переслав з представлення і з коляди на Рідну Школу 50.00

Вайтстон, Л. Ай. д. Дзярський переслав від Тов. Просвіта, від. 129 У. Н. С., на Рідну Школу $20, а для інвалідів $4. Разом 24.00

Мілвокі, Віс. д. Березовець переслав заходом Тов. ім. Ів. Франка, від. 103 У. Н. С., по $21 на інвалідів, школу і У. В. О Разом 63.00

Ст. Луіс, Мо. о. Дяків переслав збірку, признач. як слідує: $100 на Дім Інвалідів, $15.05 на Рідну Школу, $14,45 для У. В. О. і $10 для політ. вязнів. Разом 139.50

Джерзи Сіті, Н. Дж. Збірка на читальню „Просвіти" в с. Виськівцях 15.00

Бруклин, Н. Й. Збірка на Нар. Дім у Витковї Новім 55.00

Йонгставн, О. о. Кучер переслав з Шевченківського концерту на Рідну Школу 40.45

Елизабет, Н. Дж. о. Кінаш замісць святочних желань на Рідну Школу 5.00

Елизабет, Н. Дж. д. Грабар переслав для Рідної Школи з концерту Тов. „Боян" 25.00

Джерзи Сіті, Н. Дж. На писанку для Р. Школи зібрано через „Свободу" 54.00

Ню Йорк Сіті. З уродин у п-ні Скубової на боєву акцію 15.00

Стемфорд, Конн. Збірка на Рідну Школу 53.00

Нюарк, Н. Дж. Тов. „Запорожє" на політ. вязнів 38.00

Балтімор, Мд. д. Норний переслав писанку на Р. Школу в краю 2.00

Гемтремк, Миш. д-р А. Кібзей замісць повідомлень про вінчання на Рідну Школу 20.00

Бриджпорт, Па. д. Михалечко переслав збірку в церкві на Музей ім. Шептицького 9.39

Балтімор, Мд. д. Семенків переслав для Рідної Школи 5.00

Клівленд, О. д. Левицький переслав від членів „Орг. Державного Відродження України" на У. В. О. 15.50

Вунсакет, Р. Ай. о. Каськів переслав писанку для Р. Школи замісць святочних желань в сумі $5, з розпроданих книжок „За Океаном" $10. Разом 15.00

Сиракюз, Н. Й. д. Туркевич переслав від Укр. Амер. Горожанського Клюбу на передплату „Нового Часу" $6, „Рада" $4, „Громадський Голос" $2.50, а вкладка до „Червоної Калини $5. Разом 17.50

Разом зібрано на Рідний Край в місяці квітні 1930 р. $1,979.73.

— Я не потребую лікаря — хвалився раз хтось перед лікарем. — Маю лікарську книжку, в ній є все, а коли мені щось долягає, то я лікуюся з тієї книжки.

— Вввважайте добре — відповів лікар — щоби ви не померли на друкарську помилку.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЕМБРИДЖ, ПА.

На інвалідів.

З нагоди отворення нового дому братства св. о. Николая, від. 276 У. Н. Союза, чесні гості зложили на заклик громадянина М. Фука $14.70 на інвалідів.

Збіркою занялися п-ні Уштан і Орловська.

Гроші вислано до краю через Обєднанне.

ІСТОН, ПА.

На Рідну Школу.

На гостині в громадянина М. Підгайного чесні гості зложили на заклик гром. Гриньового писанку Рідній Школі в краю.

Жертвували по $1: О. Гриньків, В. Ґонтарик, П. Білан, Д. Кручовий, а С. Кумонька 50 ц. М. Пігайний зложив $1.14 і дозбирав по $1 від Т. Кульчицького і М. Колодруба, а по 50 ц. від В. Беднарського й І. Дешевського.

Збірку вислано до Обєднання.

СТ. ЛУІС, МО.

Писанка на Рідну Школу.

Українці, які гуртуються при українській православній церкві, влаштували в неділю 27 квітня Спільне Свячене, підчас якого засіли всі до стола як одна велика й щира родина. о. Дяків підніс ваґу таких сердечних сходин, яких досі не було в громаді, а гром. Борусевич згадав за рідний край і Рідну Школу. Він зазначив, що це замало маніфестувати словами любов до рідного краю і свого народа, бо можна так говорити десятками літ, а пожитку з того не буде ніякого. Любов повинна виявлятися у жертвах. І саме українська православна громада плекає таку любов, бо вже за короткий час свого істновання вислала на край більше як ціла громада за довгі й довгі літа.

До Обєднання вислано на Рідну Школу $15.10.

Ю. Микуляк.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню Просвіти в Черниховцях.

До сего часу зложили свої жертви: по 10 дол.: д-р В. Борак, д-р А. Борак; по 5 дол.: С. Вітенко, Т. Захаревич, В. Гірчиця, Л. Зубровський, Приятель; по 1 дол., не черниховецькі: А. Дубас, А. Савка. — Разом $47.00.

Ця сума ще не рівняється тром соткам долярів, потрібних на укінчення дому чит. „Просвіти" в Черниховцях. Тому звертаюся ще раз до Черниховщан, щоби надіслали свої датки на таку гідну ціль перед моїм відїздом з прогулькою до Галичини 28-го червня 1930. Не відмовте помочі нашому селови! Гроші пересилайте почтовим переказом, або готівкою в реґістрованім листі на адресу:

Dr. William Borak,
307 E. 18th St., New York, N. Y.

В. Борак.

Злобний.

Молодий адвокат (після вислухання присуду на свого клієнта, якого боронив на розправі): Аж три роки тюрми! Направду я сам дивуюся!

Засуджений: Прошу так дуже не брати собі того до серця! Ви ще молоді, можете вибрати собі інше звання.

Староста (до галицького війта): Якийжеж це дурень іменував вас війтом!?

Війт: То пан староста тому два роки...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ